

ODŮVODNĚNÍ

I. OBECNÁ ČÁST

A Vysvětlení nezbytnosti právní úpravy a odůvodnění jejich hlavních principů

Záměr na nové vyhlášení území Chráněné krajinné oblasti Moravský kras (dále jen „CHKO“) je předkládán z důvodu potřeby nahrazení současně platného výnosu Ministerstva školství a kultury ČSR ze dne 4. července 1956, kterým byla zřízena CHKO Moravský kras (dále jen „výnos“), novým zřizovacím předpisem, který by byl v souladu s platnou právní úpravou chráněných krajinných oblastí vyplývající ze zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

Novým vyhlášením CHKO budou zároveň odstraněny další nedostatky vyplývající z platného výnosu, a to zpřesnění vymezení hranice území CHKO do podrobnosti katastrální mapy, nastavení potřebných bližších ochranných podmínek pro činnosti, které by mohly negativně ohrozit předměty ochrany CHKO, zajištění ochrany jádrových oblastí Evropsky významné lokality Moravský kras, (dále jen „EVL Moravský kras“), a také zajištění efektivní ochrany krasového území, které je součástí vymezené EVL Moravský kras, které je s CHKO nedílně funkčně propojeno.

Předložení návrhu vychází mimo jiné ze skutečnosti, že v nařízení vlády č. 318/2013 Sb., kterým byl schválen národní seznam evropsky významných lokalit, je stanovena na části území EVL Moravský kras ochrana prostřednictvím kategorie ochrany zvláště chráněného území jako chráněná krajinná oblast. Začleněné lokality do nově navrhovaného území CHKO jsou nedílnou součástí ekosystémů krasové krajiny a je nutné je efektivně chránit jako celek. Části EVL, pro které není z pohledu zajištění ochrany předmětů ochrany nezbytné začlenění do zvláště chráněného území, byly ponechány v základní ochraně, a tím také došlo k naplnění navrženého způsobu ochrany stanoveného v nařízení vlády č. 318/2013 Sb.

Plocha nově začleněného území do CHKO je 719,21 ha a jedná se tedy o 7,43 % nárůst plochy nově zařazeného území oproti současnému stavu. Území nově zařazené do CHKO zahrnuje mozaiku převážně lesních ekosystémů, které jsou součástí lesních komplexů květnatých bučin a dubohabřin již dnes z převážné části zahrnutých v CHKO, lučních a vodních ekosystémů a podzemních krasových ekosystémů, které jsou nedílnou součástí krasové krajiny v regionu a bezprostředně navazují na plochy ve stávající CHKO. Plocha území, která byla zároveň nově vyjmuta z CHKO, má rozlohu 163,74 ha. Jedná se zejména o antropicky ovlivněné plochy bez významných přírodních a krajinných hodnot, např. části zastavěných území obcí a měst, která jsou aktuálně součástí CHKO. Výsledně se tedy celková rozloha stávajícího CHKO změní nárůstem plochy pouze o 5,74 %.

Návrh na vyhlášení CHKO byl Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen „AOPK ČR“) nejdříve předjednan se samosprávami a s významnými hospodařícími subjekty. Zároveň Ministerstvo životního prostředí dne 13. 7. 2017 ve Křtinách uskutečnilo jednání se zástupci obcí, kraje a významných hospodařících subjektů o změnách vyplývajících z předkládaného záměru. Následně Ministerstvo životního prostředí v souladu s ustanovením § 40 zákona projednalo záměr na vyhlášení s příslušnými obcemi a krajem. Žádná obec k předloženému záměru na vyhlášení CHKO námitky nepodala. Jihomoravský kraj na 41. zasedání Rady kraje schválil vyjádření, že nemá proti předloženému oznámení

záměru na vyhlášení CHKO Moravský kras a záměru na vyhlášení zonace CHKO Moravský kras námitek. Záměr je tedy předkládán v souladu s požadavky dotčených samospráv. Ministerstvo životního prostředí zároveň v souladu s ustanovením § 40 zákona projednalo záměr na vyhlášení CHKO s vlastníky nemovitých věcí dotčených navrhovanou ochranou. O dvou podaných námitkách vlastníků nemovitostí bylo pravomocně rozhodnuto.

Souběžně se záměrem na vyhlášení CHKO předjednávala podle § 71 odst. 2 zákona AOPK ČR s obcemi návrh nového vymezení zón ochrany přírody, jejichž území se tento návrh dotýká. AOPK ČR zároveň návrh nového vymezení předjednávala s významnými hospodařícími subjekty a na základě proběhlých jednání návrh vymezení zonace upravila a předala Ministerstvu životního prostředí jako podklad pro přípravu vyhlášky Ministerstva životního prostředí, kterou bude zonace CHKO vymezena. Návrh této vyhlášky je v souladu s § 27 odst. 2 zákona předkládám souběžně s tímto nařízením vlády.

B Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání

Navrhované nařízení vlády provádí § 14 a 25 zákona, jejichž cílem je mimo jiné zajištění ochrany území, která jsou přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná, prostřednictvím jejich vyhlášení za zvláště chráněná a stanovením podmínek jejich ochrany. Navrhované nařízení vlády je v souladu s ustanovením § 25 odst. 3 zákona, který umožňuje vyhlásit za chráněnou krajinnou oblast, jakožto jednu z kategorií zvláště chráněných území, rozsáhlé území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení. Orgánem příslušným k vyhlášení chráněné krajinné oblasti a stanovení jejich bližších ochranných podmínek je podle § 25 odst. 3 zákona vláda České republiky, formou nařízení vlády

C Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Předložený návrh nařízení vlády je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, s Listinou základních práv a svobod a s Ústavou České republiky. Zhodnocení bylo provedeno ve vztahu k Čl. 1, 2 a 10 Ústavy České republiky a k Čl. 11, 14 odst. 1 a 3, Čl. 35 odst. 1 a odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Návrhem právního předpisu je naplňován jeden z cílů zákona o ochraně přírody a krajiny (zajistit ochranu rozsáhlé území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů, s hojným zastoupením dřevin, popřípadě s dochovanými památkami historického osídlení podle části třetí zákona). Návrh je v souladu se zákonem i se zákonným zmocněním obsaženým v ustanovení § 25 tohoto zákona.

Svým cílem souvisí s mezinárodními úmluvami, jimiž je Česká republika vázána (konkrétně slouží např. k naplnění Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť, Úmluvy o biologické rozmanitosti a Ramsarské úmluvě). Návrh je v souladu s předpisy Evropské unie a plní požadavky

vyplývající ze směrnice Rady (ES) č. 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a plně rostoucích rostlin.

D Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Chráněná krajinná oblast Moravský kras byla zřízena v roce 1956 výnosem ministerstva školství a kultury a jedná se tak v současnosti již o nejstarší platný právní předpis, kterým byla vyhlášena CHKO. Bližší ochranné podmínky stanovené tímto platným výnosem jsou, díky době jeho vzniku, v částečném překryvu se současně platnými základními ochrannými podmínkami CHKO obsaženými v § 26 zákona. Zároveň jsou tyto bližší ochranné podmínky s ohledem na jejich formulaci obtížně vymahatelné a nekorespondují s aktuálním trendem vývoje krasových hodnot v území (biologický vývoj a přírodní procesy v krasovém území) a s potřebami zajištění ochrany přírodních hodnot v tomto území. Současný stav tak neumožňuje orgánům ochrany přírody zajistit dostatečnou ochranu tohoto jedinečného krasového území.

Oproti současně nastaveným obsolentním bližším ochranným podmínkám, dochází v předkládaném návrhu ke snížení jejich počtu a tím i administrativní zátěže, a zároveň ke zpřesnění těch činností, které svými důsledky mohou negativně poškozovat krasové území, případně mohou způsobit jejich zánik (např. upravovat místa soustředěného vtoku srážkových vod do krasového podzemí a místa vznikajících závrtů, atd.). Nový návrh bližších ochranných podmínek tak odráží potřebu zajištění účinné ochrany předmětů ochrany CHKO. Proto je potřebné výše uvedené nedostatky výnosu z důvodu efektivního zajištění ochrany předmětů ochrany CHKO Moravský kras odstranit.

Zároveň vznikla s ohledem na skutečný stav a vývoj krasových jevů v oblasti Moravského krasu potřeba upravit novou hranici CHKO tak, aby bylo pokryto ochranným režimem v kategorii CHKO území EVL Moravský kras, respektive i ty jeho části, které zasahují mimo dnešní hranice CHKO a které jsou nedílnou funkční součástí krasového území již dnes zahrnutého v CHKO. Novým vymezením dojde zároveň ke zpřesnění hranice CHKO do úrovně podrobnosti katastrální mapy. V předloženém návrhu na vyhlášení CHKO byly společně s rozšířením území CHKO a změnou hranice CHKO definovány předměty a cíle ochrany, včetně zohlednění předmětů ochrany EVL Moravský kras.

V současné době je navrhované zvláště chráněné území již jako chráněná krajinná oblast chráněno. Cílem předloženého návrhu je vydání zřizovacího předpisu formálně i obsahově odpovídajícího současnému legislativnímu i věcnému stavu na úseku ochrany přírody a krajiny.

Na území současné CHKO se nachází celkem 17 maloplošných zvláště chráněných území (dále jen „MZCHÚ“), která pokrývají 1358,15 ha, čili 14,02 % plochy navrhované CHKO, z toho čtyři v kategorii národní přírodní rezervace, dvě v kategorii národní přírodní památka a 11 v kategorii přírodní rezervace. Součástí území navrhované CHKO je Evropsky významná lokalita Moravský kras, která pokrývá plochu 6485,37 ha tj. 63,73 % navrhované CHKO.

E Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Hospodářské a finanční dopady navrhované právní úpravy na státní a ostatní veřejné rozpočty a podnikatelské jsou minimální s ohledem na skutečnost, že CHKO zde již existuje více než 60 let a výkon státní správy v nově začleněných lokalitách, které tvoří vzájemně propojené a funkční ekologické celky s územím dnes již zahrnutým v CHKO, bude vykonávat jeden orgán ochrany přírody. Na území navrhovaném nově k začlenění do CHKO Moravský kras v současnosti vykonává státní správu v ochraně přírody a krajiny několik orgánů ochrany přírody. Vyhlášením CHKO Moravský kras dojde ve většině případů k odstranění tohoto stavu a sjednocení úkonů vyplývajících ze zákona o ochraně přírody a krajiny na jeden správní úřad, a to na AOPK ČR, Regionální pracoviště Jižní Morava, oddělení Správa CHKO Moravský kras.

Na základě konzultací s AOPK ČR bude z důvodů změny hranice CHKO Moravský kras po jeho novém vyhlášení potřeba nově vybudovat 10 ks hraničních panelů, které při použití ceny dle ceníku obvyklých opatření budou představovat náklady ve výši **cca 32.000,- Kč**. Částka bude financována z Programu péče o krajinu. Z hlediska dopadů na státní rozpočet je v souvislosti s vyhlášením CHKO odhadováno navýšení finančních prostředků potřebných k realizaci managementových opatření v nově začleněném území (péče o luční, lesní a vodní ekosystémy) ročně o **max. 30 000,- Kč** oproti současnému stavu. Tyto finanční prostředky budou čerpány z Programu péče o krajinu, Programu obnovy přirozených funkcí krajiny, AgroEnvi a Programu rozvoje venkova. Tyto náklady však vyplývají přímo ze zákona o ochraně přírody a krajiny, jejich financování je pak zajištěno z kapitoly 315 státního rozpočtu (Ministerstvo životního prostředí). Efektivní koordinaci odborných činností a péči o dané území a zajištění výkonu státní správy v regionu bude provádět existující Regionální pracoviště Jižní Morava, oddělení Správa CHKO Moravský kras, čímž nedojde k navýšení počtu zaměstnanců, tedy pracovních míst, ani vzniku nového sídla úřadu a následného zvýšení provozních nákladů AOPK ČR. Na ostatní veřejné rozpočty nebude mít navrhovaná právní úprava žádné dopady.

Subjekty zemědělsky a lesnický hospodařící způsobem naplňující cíle ochrany přírody CHKO mají navíc možnost čerpání finančních prostředků na takovéto obhospodařování pozemků z dotačních titulů (např. AgroEnvi, Program rozvoje venkova, Program obnovy přirozených funkcí krajiny, Program péče o krajinu, Příspěvky na hospodaření v lesích), kdy existence ZCHÚ vyhlášeného v kategorii chráněná krajinná oblast je jedním z kladně hodnocených kritérií při rozhodování o podpoře jednotlivých projektů. Z hlediska čerpání finančních prostředků z národních zdrojů např. z Programu péče o krajinu jsou na podprogramy podporující zlepšování stavu přírodních hodnot v ZCHÚ alokovány výrazně vyšší finanční prostředky, než na podprogramy realizované ve volné krajině. Navíc vznikne-li přesto vlastníkově z důvodu respektování ochrany dotčeného území při zemědělském či lesním hospodaření újma, má právo dle § 58 zákona uplatnit nárok na její finanční náhradu. Částka bude hrazena z rozpočtové kapitoly 315 MŽP, dle současně platného systému vyplácení újmy dle § 58 zákona.

Navrhovaná právní úprava nezvýší nad rámec současného stavu administrativní zátěž příslušného orgánu ochrany přírody (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR), na jehož souhlas jsou vázány činnosti stanovené ve zřizovacím předpisu. S ohledem na praktické zkušenosti s vedením správních řízení za účelem udělení souhlasu k činnostem uvedeným v bližších ochranných podmínkách lze předpokládat, že se počet správních řízení v tomto území, který se pohybuje v řádu jednotek za rok, ani objem administrativy s tím spojené nezvýší o desítky. Mírný nárůst administrativní zátěže přinese navrhovaná právní úprava vlastníkům, případně nájemcům dotčených nemovitých věcí, zejména zemědělsky obhospodařovaných pozemků, kteří budou povinni opatřit si k provedení vybraných činností souhlas orgánu ochrany přírody. Cílem bližších ochranných podmínek je doplnit ochranný režim stanovený základními ochrannými podmínkami tak, aby nedocházelo k významnému poškození přírodních hodnot a funkcí v dotčeném území. Konkrétní zdůvodnění pro stanovení jednotlivých bližších ochranných podmínek jsou uvedena ve zvláštní části odůvodnění. Z hlediska hodnocení administrativní zátěže budou po vyhlášení navrhované CHKO platit v dotčeném území základní ochranné podmínky uvedené v § 26 odst. 1 až 3 zákona a bližší ochranné podmínky uvedené v nařízení vlády, jímž se CHKO vyhlásí. Základní ochranné podmínky stanoví zakázané činnosti na území CHKO. Zákazy nejsou absolutní, ale lze z nich udělit výjimku (§ 43 odst. 3 zákona) v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody, nebo v zájmu ochrany přírody, nebo tehdy, pokud povolovaná činnost významně neovlivní zachování stavu předmětu ochrany zvláště chráněného území.

Plocha, kde se budou nově uplatňovat základní ochranné podmínky, vzroste pouze o 5,74 % území CHKO. Předpokládá se nárůst počtu vedení správních řízení o udělení výjimek (dle § 43 zákona), popř. souhlasů max. do pěti řízení ročně. Zároveň dojde s ohledem na snížení stávajícího počtu a zpřesnění znění bližších ochranných podmínek ke snížení administrativní zátěže občanů. Dojde tak k zajištění efektivní právní ochrany přírodních a krajinných hodnot dotčeného území, ekonomické efektivnosti správy a managementu ochrany přírody a dojde k zefektivnění administrativních postupů pro občany v souvislosti s výkonem státní správy v ochraně přírody na části území EVL Moravský kras, která jsou do CHKO nově začleněna. Z hlediska hodnocení administrativní zátěže dále zákon definuje v ustanovení § 44 odst. 1 takové činnosti, k jejichž provedení je nezbytné opatřit si závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Toto závazné stanovisko má charakter podkladu pro řízení jiného správního orgánu (stavebního, vodoprávního) a bez jeho vydání není povolující rozhodnutí tohoto orgánu možné. Bez závazného stanoviska orgánu ochrany přírody nelze např. vydat územní rozhodnutí, územní souhlas, stavební povolení, či povolení k nakládání s vodami. Závazné stanovisko k výše uvedeným činnostem však není potřeba, jde-li o stavby v zastavěném území města nebo obce ve IV. zóně CHKO. Při vymezení navrhované CHKO se zohledňovala existence zastavěných a zastavitelných území obcí, které se nacházejí na okraji CHKO a nevyskytují se zde přírodní ani krajinné hodnoty a nemůže zde docházet k negativnímu ovlivnění vodního režimu v krasovém území. Vzhledem k tomu, že přes 163 ha zastavěných a zastavitelných ploch se navrhuje ze stávajícího území CHKO vyjmout (a žádné nově zařadit) a zároveň bude vyhláškou MŽP nově stanovena IV. zóna ochrany CHKO, dojde pro občany regionu v tomto ohledu celkově ke snížení administrativní zátěže. V souvislosti s rozšířením území CHKO lze také předpokládat, že vzroste počet AOPK ČR řešených podnětů podaných vlastníky (nájemci) pozemků, obcemi či jinými organizacemi cca o 1-2 ročně.

Navrhovaná právní úprava nebude působit žádné sociální dopady, žádné dopady na rodiny ani dopady na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

U navrhované právní úpravy se předpokládají pozitivní dopady na životní prostředí. Jejím cílem je zajistit efektivnější ochranu výše charakterizovaného biologicky cenného území, které splňuje kritéria režimu ochrany této kategorie zvláště chráněného území, a přispět tak k jeho zachování.

F Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava nebude působit žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace ani ve vztahu k rovnosti mužů a žen.

G Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava nebude působit žádné dopady ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů. Navrhované nařízení vlády předpokládá podávání žádostí o souhlas orgánu ochrany přírody ke stanoveným činnostem uvažovaným na zvláště chráněném území, v nichž žadatelé budou povinni uvést údaje vyžadované správním řádem, tj. fyzická osoba v žádosti uvede mj. své jméno, příjmení a datum narození. Tyto údaje jsou vyžadovány jedině za účelem zajištění průběhu vedeného správního řízení – tj. identifikace účastníka řízení a zajištění jeho kontaktních údajů. Předložený návrh nařízení vlády se nedotýká zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

H Zhodnocení korupčních rizik

S navrhovanou právní úpravou není spojen nárůst korupčních rizik. Předložený návrh nařízení vlády je svým rozsahem přiměřený cílům, k jejichž naplnění je určen, tj. k uchování přírodních hodnot v cenném území. Navrhovaným nařízením vlády jakožto prováděcím právním předpisem nejsou zakládány žádné kompetence orgánů veřejné správy. Orgán příslušný k vydávání souhlasu se stanovenými činnostmi je jasně stanoven v § 78 odst. 3 písm. k) zákona. Nedochozí tedy ani k nedůvodné centralizaci, ani naopak tříštění kompetencí mezi větší počet oprávněných subjektů. Rozhodování o souhlasu ke stanoveným činnostem bude probíhat ve standardním správním řízení, které poskytuje dostatečnou záruku možnosti bránit se proti vydanému rozhodnutí prostřednictvím řádných a mimořádných opravných prostředků, včetně možnosti soudní ochrany.

I Zhodnocení dopadů na bezpečnost a obranu státu

Navrhovaná právní úprava nebude působit žádné dopady na bezpečnost a obranu státu. **Hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad (RIA)** nebylo k předkládanému návrhu nařízení vlády prováděno. Plánem přípravy legislativních prací ústředními orgány státní správy na rok 2018 s vyznačením povinnosti zpracování RIA, vytvořeným Odborem

hodnocení dopadů regulace Úřadu vlády ČR, nebyla u předkládaného návrhu nařízení vlády uložena povinnost provést hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad (RIA).

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

Vyhlašuje se Chráněná krajinná oblast Moravský kras a vymezují se přírodní fenomény, k jejichž ochraně bude CHKO sloužit. Území navržené k ochraně přesně odpovídá definici chráněné krajinné oblasti dle § 25 zákona o ochraně přírody. Navíc je většina území již dnes v této kategorii chráněna.

K § 2

Stanovují se cíle a předměty ochrany CHKO. Dlouhodobým cílem ochrany přírody a krajiny v CHKO Moravský kras je zachování a zlepšování přírodních hodnot a funkcí krasové krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků včetně nezastavěnosti krajiny. Cíle ochrany jsou formulovány v souladu s ustanoveními § 25 odst. 2 zákona o ochraně přírody.

Předmětem ochrany je harmonicky utvářená krasová krajina s typickým krajinným rázem daným zejména reliéfem krasových plošin, hlubokých krasových kaňonů (žlebů), včetně jejich kulturních a historických složek. Podrobně jsou definovány součásti předmětu ochrany, jimiž jsou jedinečné soubory povrchových i podzemních krasových jevů ve všech fázích jejich vývoje, včetně jeskyní s jejich výplněmi, historická důlní díla, specifická společenstva s celou řadou vzácných a zvláště chráněných druhů (jeskynní biota, netopýři atd.), povrchové a podzemní vodní toky, vodní plochy a mokřady s přirozeným vodním režimem, přirozenou morfologií, hydrologickými funkcemi a na ně vázanou biotou, přirozená a přírodě blízká lesní a nelesní společenstva s vysokou druhovou pestrostí, předměty ochrany evropsky významné lokality Moravský kras (dále jen "EVL Moravský kras")

K § 3

Vymezuje se území CHKO Moravský kras, která se bude nacházet na území Jihomoravského kraje. Vymezení je provedeno prostřednictvím stanovení výčtu katastrálních území, slovním popisem hranic a orientačním grafickým znázorněním v přílohách nařízení vlády. Celková výměra navrhované CHKO Moravský kras bude 96,82 km².

K § 4

Stanovuje se členění území CHKO do 4 zón odstupňované ochrany přírody ve smyslu § 27 zákona. Zonace je základním nástrojem odstupňované péče o území. Zonace předznamenává přípustné způsoby péče o jednotlivé zóny. Konkrétní vymezení jednotlivých zón bude v souladu s ustanovení § 27 odst. 2 zákona stanoveno vyhláškou MŽP, jež je předkládána a jejíž účinnost je navrhována souběžně s nařízením vlády, kterým se vyhlašuje CHKO.

K § 5

Stanovují se bližší ochranné podmínky CHKO ve smyslu ustanovení § 25 odst. 3, § 26 odst. 1 písm. i) a § 44 odst. 3 zákona s ohledem na specifika a typický charakter krasové krajiny a ekosystémy nacházející se v oblasti.

Zdůvodnění bližších ochranných podmínek, tj. činností, které bude možné provádět na celém území CHKO jen s předchozím souhlasem AOPK ČR:

- a) zpřístupňovat jeskyně, nebo v nich pro veřejnost provozovat léčebnou či rekreační činnost nebo je jinak využívat,

Odůvodnění:

Cílem ochrany v krasové oblasti CHKO Moravský kras je zajištění ochrany specifických tvarů krasu a jeskyní (geomorfologie), oběh a funkce krasových vod (hydrologie), sedimentů podzemních dutin (jeskynní výplně) a ochrany jeskynního mikroklima, včetně bioty.

Jeskynní systémy jsou negativně ovlivňovány při speleologických průzkumech a objevných průkopech do jeskyní, při otvírkách a zpřístupňování jeskyní a při jakýchkoliv terénních či stavebních úpravách. Tato bližší ochranná podmínka umožní vhodným způsobem usměrnit využívání jeskyní, a to zejména takovou činností, která je sice přímo nepoškozuje, avšak při nevhodném způsobu, četnosti a rozsahu využití může jeskyni či její složky poškodit (např. skladování, výroba, ustájení zvířat, uložení rostlin, léčebné účely, sportovní činnost, vysoká návštěvnost, natáčení filmů).

Zároveň je potřeba v CHKO zajistit ochranu krápníkových útvarů, u nichž dochází na základě intenzivního využívání jeskyní k jejich neobnovitelnému mechanickému poškození. Jejich existenci a vývoj, zejména pak drobných útvarů (brček, excentrických krápníků a krystalických forem) a vodních útvarů (hrázek a „lekninových“ tvarů) ohrožují extrémní změny hydrologických a mikroklimatických poměrů (ztráta vody, změny teploty a vlhkosti vzduchu), případně i nežádoucí vegetace tzv. lampenflora). Krápníkové útvary jsou často poškozovány i při nekontrolovatelných „exkurzích“ do nezpřístupněných jeskynních systémů. Ve všech případech hrají základní ochrannou roli dokonalé uzávěry všech krápníkových jeskyní a disciplinovaná organizace jejich průzkumů a využívání.

Na rozdíl od většiny negativních zásahů do krasových vod či jeskynního mikroklimatu a života, je poškození či zničení jeskynních výplní nezvratné a nenahraditelné.

- b) zřizovat v jeskyních, šachtách a štolách uzávěry a umisťovat v nich technická zařízení,

Odůvodnění:

Jeskynní mikroklima je spolu s vodou jednou ze základních podmínek pro zachování a další vývoj krápníkových útvarů a života v jeskyních. Nezbytnou stálost klimatických poměrů jeskyní narušují zejména otvírky jeskynních vchodů, nejméně příznivá je existence více vchodů v různých výškových úrovních, umožňující intenzivní větrání tzv. komínovým efektem. Podzemní prostory jsou vzdušným proudem v létě ohřívány a vysoušeny, v zimě v nežádoucím rozsahu ochlazovány. Vstupy jeskyní je proto nutné uzavírat jen s ponecháním vletových otvorů pro netopýry. Zachování mikroklimatických poměrů jeskyní je také podmínkou další existence jeskynní bioty a optimálního vývoje celého jeskynního ekosystému. Vzhledem k nízké hustotě osídlení jeskyní, malé diverzitě společenstev

a zpomalenému životnímu cyklu jeskynních živočichů může každý zásah do ekosystému podzemí vést k nezvratným škodám.

S ohledem na zajištění ochrany jeskynních prostor a krasových útvarů je tedy nutné, aby byl orgán ochrany přírody informován o záměru zřízovat uzávěr jeskyní, šachet a štol a technických zařízení v nich. Nevhodně instalovaná uzávěra či jiné technické zařízení by mohly poškodit cenné sedimenty (často s paleontologickými a archeologickými materiály) ve vstupních částech jeskyně a znemožnit vlety netopýrům, kteří jeskyně, šachty a štoly využívají k zimnímu spánku. Svévolné umístění uzávěry soukromým subjektem bez souhlasu orgánu ochrany přírody by mohlo způsobovat nežádoucí komerční využití podzemního prostoru za uzávěrou a možné poškození předmětu ochrany CHKO a EVL Moravský kras.

- c) sbírat paleontologické nálezy a minerály v jeskyních,

Odůvodnění:

Zájem o sběr přírodnin často i za komerčním účelem se v posledních letech zvyšuje. Získávání paleontologických nálezů a minerálů z jeskynních stěn nebo z jeskynních výplní je ze zákona ošetřeno. Problém však vyvstává u minerálů či paleontologických nálezů volně ležících v jeskyni, kdy jejich svévolným odnášením může dojít k nenahraditelným ztrátám vědeckých informací a při komerčním zaměření těchto sběrů i k likvidaci jeskynních geologických lokalit. Některé paleontologické nálezy či minerály mohou být ze svého původního uložení uvolněny druhotně, např. při speleologickém výzkumu a pak již nejsou součástí původního dochovaného stavu jeskyně, ale přesto je potřeba jim poskytnout ochranu za účelem vědeckého zhodnocení a proti komerčnímu zneužití.

- d) provádět geologické práce, pokud jsou spojené se zásahem do pozemku nebo hornickou činností nebo činností prováděnou hornickým způsobem,

Odůvodnění:

Geologické práce a činnosti vykonávané hornickým způsobem pro svoji velmi častou nevratnost, kterou v krasových systémech způsobují, patří mezi jedny z nejvýznamnějších činitelů v území. O to více významné je to v krasové krajině se složitými vzájemnými vazbami povrchových (voda) a podzemních systémů (jeskyně a krasové jevy). Zásahy do dochovaného stavu území, nebudou-li usměrňovány, mohou krasovou krajinu a přírodu nevratně poškozovat, přičemž jeskyně a krasové jevy se vyskytují na celém území CHKO Moravský kras a jednotlivé části krasového systému jsou navzájem propojeny nebo na sebe navazují.

- e) upravovat nebo rozorávat místa soustředěného vtoku srážkových vod do krasového podzemí a místa vznikajících závrtů, až do vzdálenosti 30 m od středu vtoku nebo okraje propadu nebo okraje závrtu,

Odůvodnění:

Geomorfologie krasové oblasti je typická svými specifickými tvary odrážejícími dlouhodobou činnost vody v rozpustných horninách. Povrchové jevy (např. drobný vtok povrchových vod, závrtů, propady půdy vůči okolí často se jedná o poklesy na ploše menší jak 1 m²) odrážejí stav a průběh podzemních systémů a komunikují s nimi. Jakékoli

nevhodné zásahy do nich se negativně projevují na stavu a dalším vývoji v podzemí i na jeho hydrologických funkcích.

Obecně je nutné při ochraně krasové oblasti věnovat zvláštní pozornost terénním zásahům v krajině, a to např. zemědělskotechnickým. V případě úpravy pozemků, by nemělo docházet ke změnám funkčních krasových tvarů, např. nemělo by docházet k zavážení závrťů a míst propadů a na pozemcích by neměly být prováděny meliorace (odvodňování). Při jakékoli zemědělské činnosti je nutno zabránit nadměrné erozi a splachům půdy do podzemí, či dlouhodobému ponechávání pozemků bez vegetace, které tato rizika zvyšují. Proto je nezbytné v místech soustředěného odtoku, okolí závrťů a propadů či v ponorových oblastech zachovávat trvalé travní porosty, které významně snižují riziko splachu zejména hnojiv a pesticidů do podzemních krasových systémů.

Vzdálenost 30 m od středu vtoku nebo okraje propadu byla vyhodnocena na základě výzkumu Ústavu hydrologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Voda v nenasycené zóně krasu, nemusí sestupovat pouze přímo vertikálně dolů, ale může mít i výraznou horizontální komponentu. Výrazně zvýšené koncentrace dusičnanů byly zjištěny do vzdálenosti 20 m od průmětu jeskynních prostor na obhospodařované pozemky. Z tohoto důvodu byla v rámci výše uvedeného výzkumu doporučena šířka ochranného pásma lemujícího vnější okraj ponorů a závrťů 30 m. Tato šířka ochranného pásma by měla být postačující pro snížení dusičnanů a dalších chemických látek antropogenně zanášených do krasového prostředí.

Z důvodu ochrany krasového podzemí je potřebné tato místa soustředěného vtoku srážkových vod do krasového podzemí a místa vznikajících závrťů chránit. Kvalifikované posouzení, že jde o soustředěný vtok, v případě sporu s vlastníkem nebo nájemcem pozemku provádí specialista ochrany přírody nebo České geologické služby.

- f) upravovat nebo měnit přirozená koryta vodních toků nebo přemísťovat jejich sedimenty,

Odůvodnění:

V krasové krajině je voda jedním z hlavních činitelů ovlivňujících vývoj krasových procesů a jevů s nimi spojených. Povrchové vodní toky, které následně odtékají do jeskyní, je třeba chránit v jejich kvalitě i kvantitě nad ponorem i pod vývěrem, včetně tvaru jejich koryt. Nevhodné zásahy do vodních toků (úprava koryt vodních toků a s tím spojená zvýšená eroze, splavování kontaminovaných sedimentů a znečištění vody) způsobí zanášení jeskynních prostor, obohacování podzemních ekosystémů živinami a biocidy a následné změny v jeskynní biotě.

S ohledem na skutečnost, že znečištěné vody jsou v jeskyních přenášeny často poměrně rychle a na velké vzdálenosti, je třeba této problematice věnovat zvýšenou pozornost.

- g) ukládat tuhá statková hnojiva na zemědělské půdě mimo zastavěná území obcí,

Odůvodnění:

Při skladování tuhých statkových hnojiv s vysokou koncentrací dusíku na pozemcích nad jeskyněmi může vlivem srážek dojít k intenzivnímu vyplavování dusíku do podzemních prostor. Vědeckým výzkumem bylo prokázáno, že skapové vody ze zemědělské půdy jsou

velmi bohaté na dusičnany, které znečišťují podzemní krasové vody a ohrožují jeskynní biotu. Zejména v územích nad známými jeskynními prostory je tedy nevhodné skládky chlévské mrvy umísťovat. Vzhledem k tomu, že předmětem ochrany CHKO jsou jeskyně, je třeba tyto chránit nejen před přímým ničením, ale i před nepřímým působením nepříznivých vlivů. S ohledem na skutečnost, že se nové jeskynní prostory stále objevují, není možné stanovit paušálně místa, kde skládky umísťovat nelze. Proto je třeba nastavit tuto podmínku na veškerou zemědělskou půdu, aby bylo možné konkrétní lokality průběžně posuzovat.

- h) rozorávat zatravněné pozemky na orné půdě mimo zastavěné území,

Odůvodnění:

V současnosti je v zemědělské krajině častým trendem rozorávání travních porostů, což je na území CHKO Moravský kras nežádoucí s ohledem na zajištění ochrany jeskynních systémů a krasových jevů. Nejčastěji se jedná o případy rozorávání zatravněných pozemků nad jeskyněmi. Tato činnost je zásadním rizikovým faktorem pro zvýšení eroze a splachy půdy, hnojiv a pesticidů do krasového podzemí. Ohrožen je tak unikátní podzemní biotop včetně vodního prostředí, který je předmětem ochrany CHKO.

Zatravnění oblasti nad jeskyněmi s přesahem 100 m od stěny jeskyně a v okolí závtů s přesahem 30 m zajišťuje, aby do skapů v jeskyních nepronikaly vody se zvýšeným obsahem dusičnanů z okolních obhospodařovaných pozemků, což bylo potvrzeno výzkumem České geologické služby. Zatravněním orné půdy odpovídající travní směsí se může za několik let vhodné péče vyvinout druhově bohaté luční nebo pastevní společenstvo, které obohatí biodiverzitu krasového území. Zatravněním zón zvýšených průsaků je chráněn jeden z předmětů ochrany CHKO - systém krasových jeskyní.

- i) provádět značení horolezeckých terénů nebo údržbu horolezeckých zařízení včetně trvalých jisticích prostředků,

Odůvodnění:

Krasová oblast je charakterizovaná množstvím skal a lomů a je atraktivní pro horolezectví. Využívání z hlediska ochrany přírody nevhodných terénů může způsobit, např. sešlap, ničení vegetace a rušení živočichů.

- j) provádět horolezeckou činnost mimo horolezecké terény vyznačené v souladu s písmenem i),

Odůvodnění:

Horolezecké a horolezectví blízké outdoorové aktivity negativně ovlivňují přírodní stav nejen skalních stěn, ale i jeskyní, lomů a obdobných lokalit. Jejich nevhodným rozvojem by mohlo docházet k poškozování a ničení předmětů ochrany CHKO a EVL Moravský kras. Využívání z hlediska ochrany přírody nevhodných terénů může způsobit, např. sešlap, ničení vegetace a rušení živočichů. S ohledem na významný negativní vliv této činnosti je potřeba usměrnění a regulace těchto aktivit na území celé CHKO Moravský kras.

- k) pořádat a organizovat akce s účastí větší než 100 účastníků mimo zastavěná území,

Odůvodnění:

Pořádání akcí s velkým počtem účastníků, např. v nevhodném období (doba hnízdění) nebo v místech s vysokým zastoupením předmětů ochrany by mohlo přírodní hodnoty a předměty ochrany CHKO poškodit anebo nenávratně zničit. Jde především o rušení živé přírody, které je nežádoucí v jarním a na začátku letního období. Ochranná podmínka umožní včas nežádoucími vlivům předejít.

- l) vyznačovat pěší, cyklistické, jezdecké, běžecké trasy nebo cesty mimo pozemní komunikace,

Odůvodnění:

CHKO Moravský kras je protkána hustou sítí turistických tras a cyklotras. V atraktivním území narůstá zájem o další aktivity jako jezdeckví, běh volným terénem, geocaching aj. Jejich nevhodný rozvoj může znamenat ohrožování či poškozování předmětů ochrany CHKO. Trasy je třeba volit s ohledem na zajištění cílů ochrany přírody a není žádoucí jejich vymezování ponechat nekontrolovatelnému vývoji. V hustě obydlené a intenzivně navštěvované krajině zůstaly relativně malé nedotčené ostrůvky přírody s vysokou přírodní hodnotou, kde je třeba uvedené aktivity regulovat, zejména s ohledem na možné rušení přírody pohybem návštěvníků.

- m) létat na sportovních létajících zařízeních v době od 1. ledna do 31. srpna, s výjimkou letů pro zajištění bezpečnosti státu, ochrany osob, majetku nebo veřejného pořádku a letů pro potřeby orgánů ochrany přírody

Odůvodnění:

Komplexy lesů v CHKO jsou významným hnízdištěm ptáků včetně druhů chráněných. Lety nízko nad terénem, zejména sportovních létajících zařízení (definovány v § 81 zákona č. 49/1997 Sb. o civilním letectví) v blízkosti hnízd působí negativně v době jejich hnízdění, kdy dochází ke zvýšenému rušení a možnému ovlivnění hnízdní úspěšnosti, a to zejména u sov, které začínají hnízdit již v lednu, následně pak u dalších druhů, např. sokola stěhovavého, čápa černého, holuba doupňáka a rorýse obecného.

- n) umisťovat informační, reklamní a propagační zařízení mimo zastavěná území.

Odůvodnění:

Území Moravského krasu s množstvím přírodních atraktivit je protkáno hustou sítí turistických tras a komunikací. Velký počet turistů a snaha informovat je téměř na všech místech o nejrůznějších službách s sebou přináší i zájem o instalaci nejrůznějších informačních a propagačních zařízení. Nevhodné umístění zařízení ve volné krajině (zejména velkoformátových reklam) může působit rušivě v dochovaném přírodním prostředí, případně i negativně zasáhnout do hodnot krajinného rázu. Tato ochranná podmínka se nevztahuje na umisťování dopravních značek a dopravních zařízení na pozemních komunikacích.

Na území I. a II. zóny je možné pouze s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody:

- a) provádět orbu trvalých travních porostů,

Odůvodnění:

Biologicky cenné trvalé travní porosty jsou předmětem ochrany a je tedy třeba vyloučit veškerou činnost, která by tato druhově bohatá luční společenstva významně znehodnotila a zhoršovala tak jejich stav. K takové činnosti dochází v CHKO z důvodu zvýšení kvality píce, kdy jsou tendence trvalý travní porost obnovit, a to rozoráním a znovu osetím. Takový postup je v souladu s cíli ochrany CHKO a EVL Moravský kras jen pokud dojde k zatravnění vhodným osivem, jehož složení je konzultováno s orgánem ochrany přírody. Orba často způsobuje zničení a usmrcení vzácných či zvláště chráněných druhů rostlin i živočichů. Z pohledu zajištění ochrany těchto stanovišť může být přijatelné dosévání do porostu nebo jen částečná pásová orba a dosetí vhodným osivem. To se však může mezi jednotlivými lokalitami lišit, vzhledem k historii hospodaření, druhovému složení, geologickému podkladu, typu biotopu aj. Společenstva těchto stanovišť, která se z druhově relativně chudých vyvinula na druhově bohatá, jsou velmi stabilní a v zemědělské krajině cenná. Často mají vazbu na další významné prvky bioty i další společenstva a dohromady tvoří biotopy, jež jsou předmětem ochrany. Proto je třeba chránit tyto porosty před rozoráním.

- b) provozovat letadla způsobilá létat bez pilota nebo modely letadel na dálkové ovládání mimo zastavěná území s výjimkou letů pro zajištění bezpečnosti státu, ochrany osob, majetku nebo veřejného pořádku a letů pro potřeby orgánů ochrany přírody.

Odůvodnění:

*CHKO Moravský kras je hnízdištěm celé řady zvláště chráněných druhů ptáků, z nejméně významnějších jmenujme např. čápa černého (*Ciconia nigra*) nebo sokola stěhovavého (*Falco peregrinus*), ale týká se to celé řady dalších druhů. Tyto druhy jsou silně citlivé na rušení, zejména pokud k němu dochází z úrovně nebo nadúrovně jejich hnízda. V takovém případě hnízdo často opouští, čímž může dojít k zastydnutí vajec, opuštění mláďat nebo jejich vyskakování z hnízda. Výsledkem pak je neúspěšné hnízdění, což je s ohledem na nízký počet hnízdicích párů těchto druhů silně nežádoucí. A právě drony (bezpilotní létající zařízení) jsou z tohoto pohledu velmi rizikové. V posledních letech jejich používání značně narůstá, a proto je nutné s riziky počítat a mít možnost je regulovat.*

Na území II. zóny je možné pouze s předchozím souhlasem orgánu ochrany přírody:

- a) hnojit zemědělské pozemky,

Odůvodnění:

Jeskyně, které se nacházejí pod zemědělsky využívanými pozemky, především pod půdou ornou, která je pravidelně hnojena, jsou ohrožovány vyplavováním hnojiv. Podle výzkumů a analýz skapových vod se ukázalo, že z hlediska trendů jsou koncentrace dusičnanů pod lesními pozemky trvale nízké a koncentrace pod zatravněnými pozemky se postupně snižují. Ve skapových vodách pod ornou půdou je až 10x vyšší obsah dusičnanů oproti skapovým vodám pod lesem. Pod lesními pozemky se tedy jeví chemismus vody jako dobrý a v čase stálý. Výsledky dále ukázaly, že zemědělská činnost v nadloží jeskyní zhoršuje kvalitu skapových vod, což potvrzují hodnoty koncentrací dusičnanů. Špatná kvalita skapových vod, která je dána intenzivním zemědělským hospodařením na krasových

plošinách, negativně ovlivňuje ekologický stav biotopu jeskyní, který je předmětem ochrany CHKO a ramsarské lokality Podzemní Punkva.

Na území III. zóny chráněné krajinné oblasti lze pouze se souhlasem příslušného orgánu ochrany přírody:

- a) hnojit nebo používat biocidy na zemědělských pozemcích až do vzdálenosti 30 m od okraje závrtu, propadu či místa soustředěného vtoku srážkových vod do krasového podzemí.

Odůvodnění:

Na území III. zóny se objevené jeskyně a závrtů k datu přípravy tohoto nařízení vlády nevyskytují. Kras je však geologicky živé území, kdy každým rokem vzniká průměrně 1 nový propad, resp. závrt. V případě srážkově bohatého roku může těchto propadů nebo soustředěných vtoků vzniknout i více. Rovněž každým rokem je v Moravském krasu objeveno minimálně několik metrů nových jeskynních chodeb. Tyto nové závrtů, propady, vtoky a jeskynní chodby se mohou objevit také na území III. zóny, je třeba je předvídat a je třeba jim poskytnout ochranu před hnojivů a biocidy z týchž důvodů, jako ji mají na území I. a II. zóny.

K § 6

Předkládaným nařízením se ruší dosud platné předpisy, kterými byla CHKO Moravský kras vyhlášena, a to Výnos Ministerstva školství a kultury ČSR ze dne 4. července 1956, o zřízení chráněné krajinné oblasti Moravský kras, a Výnos Ministerstva školství a kultury ČSR ze dne 25. února 1958, o změně hranice chráněné krajinné oblasti Moravský kras.

K § 7

Navrhuje se, aby nařízení vlády nabylo účinnosti dnem 1. ledna 2019.